

Rakennetun ympäristön muutosajureista ilmiöihin

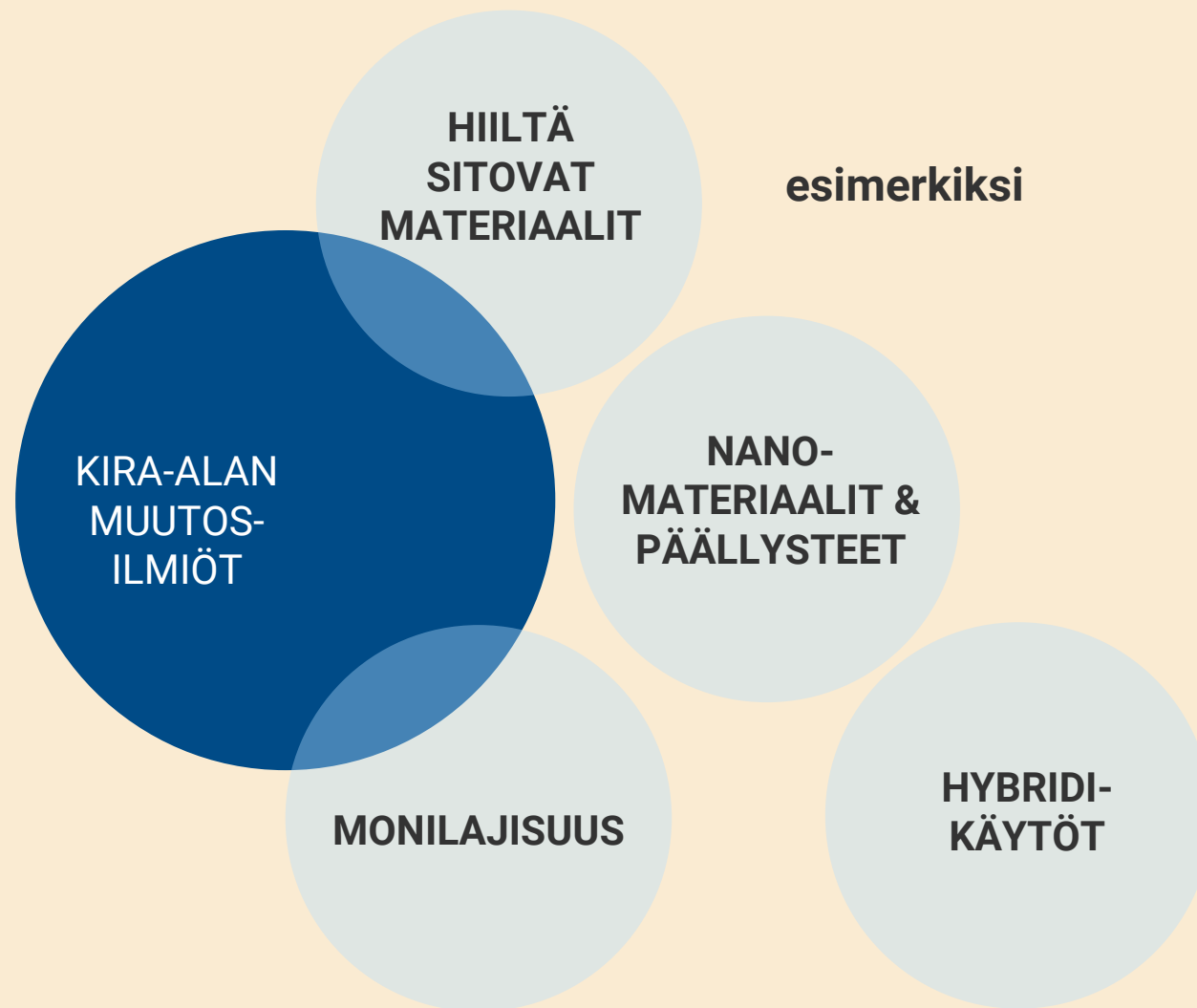
Sini Saarimaa

Tutkimusjohtaja, innovaatiotoiminta
Rakennustietosäätiö RTS sr

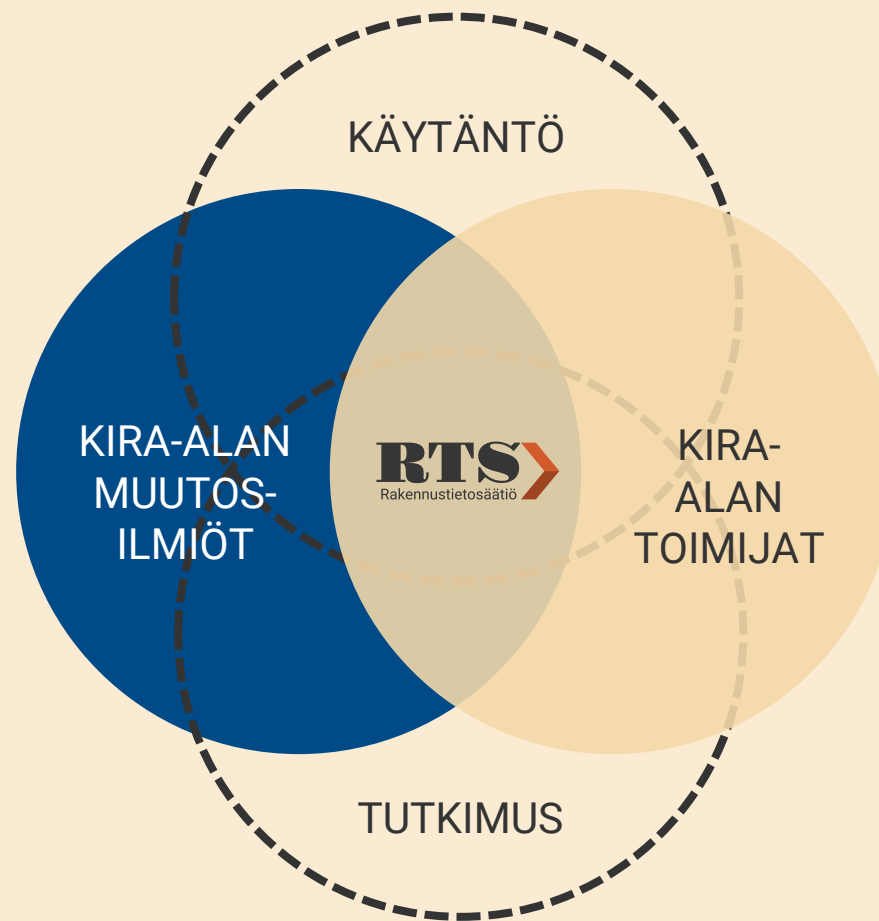
Miksi tarkastelemme?

Miten tarkastelemme?

Ilmiöverkosto - mistä on kyse?

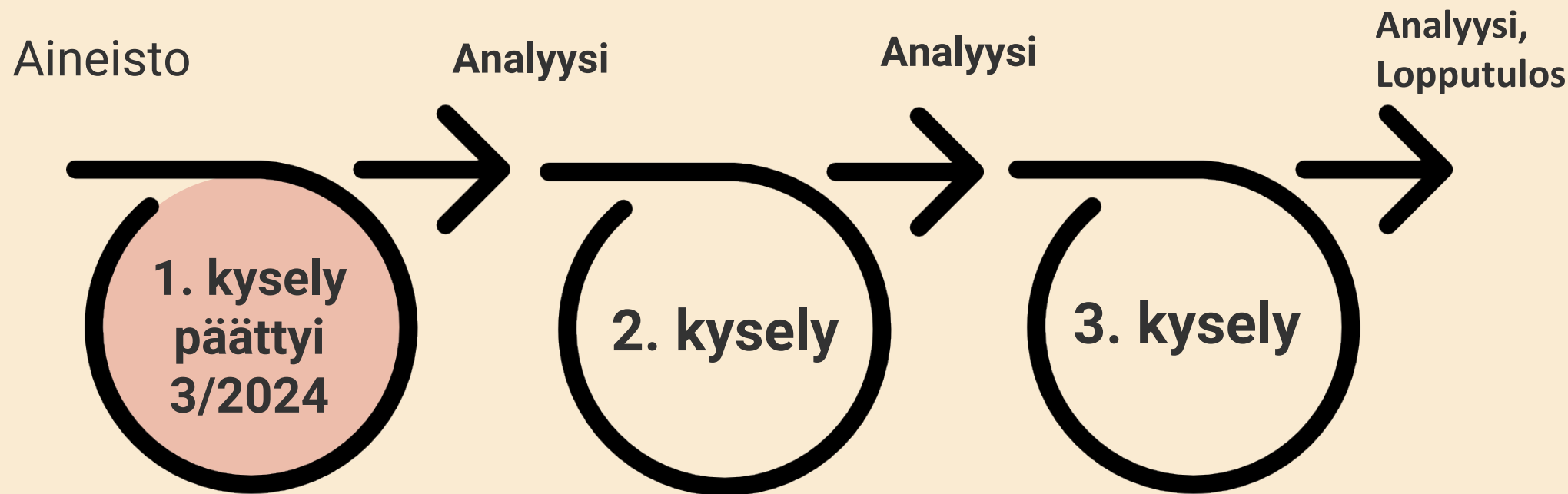

Ilmiöverkosto - mistä on kyse?

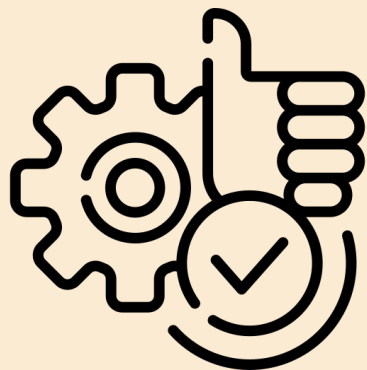
Kerromme poimintoja Delfoi –kyselykokonaisuuden ensimmäisestä sadosta, 160 asiantuntijan vastauksista

Avovastauksia noin 1200 kpl

Asiantuntijapaneelissa korostuu monipuolisuus

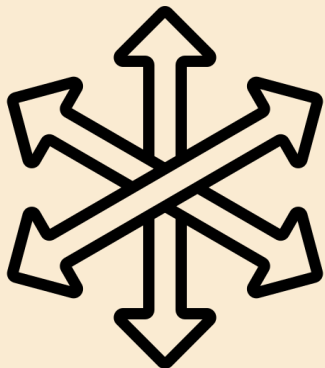
- Panelistit ovat kokeneita KIRA-alan asiantuntijoita, jotka toimivat aktiivisesti KIRA-alaa kehittävässä kehitysryhmissä, toimikunnissa ja/tai hankkeissa.

Paneelin jäsenet...

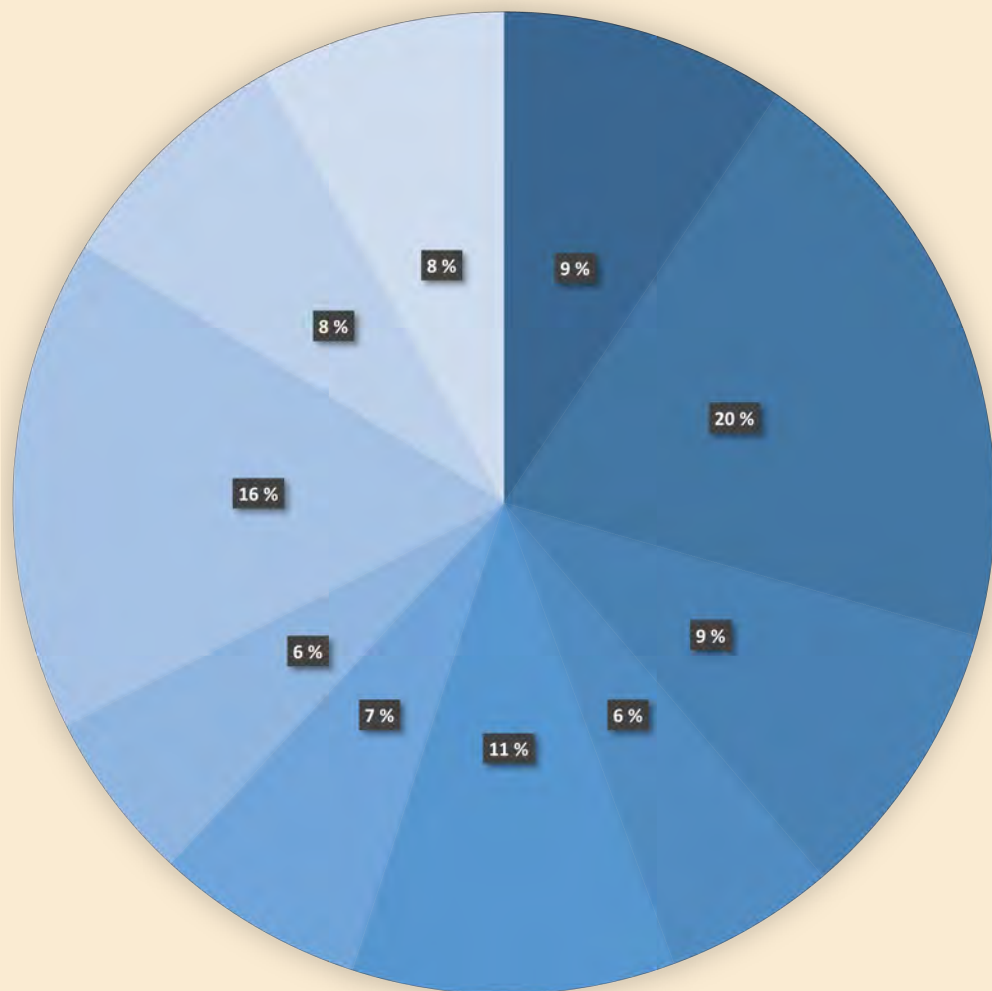
OVAT KOKENEITA JA/TAI NÄKEMYKSELTÄÄN LAAJA-ALAISIA
60 prosenttia vastaajista on työskennellyt alalla yli 25 vuotta

EDUSTAVAT MONIPUOLISESTI KIRA-ALAN ERI NÄKÖKULMIA

EDUSTAVAT MONIPUOLISESTI KIRA-ALAN ERI SEKTOREITA
Mukana yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin sekä tutkimussektorin edustajia.

Asiantuntijapaneelissa korostuu monipuolisuus

Eri mittakaavat alueista rakennustuotteiden ja -materiaalien tasolle.

Eri näkökulmat arkkitehtuurista rakenteiden ja talotekniikan kysymyksiin.

Rakennetun ympäristön suunnittelu, rakentaminen ja urakointi, omistus, kehitys, ylläpito sekä regulaatio ja ohjeistus.

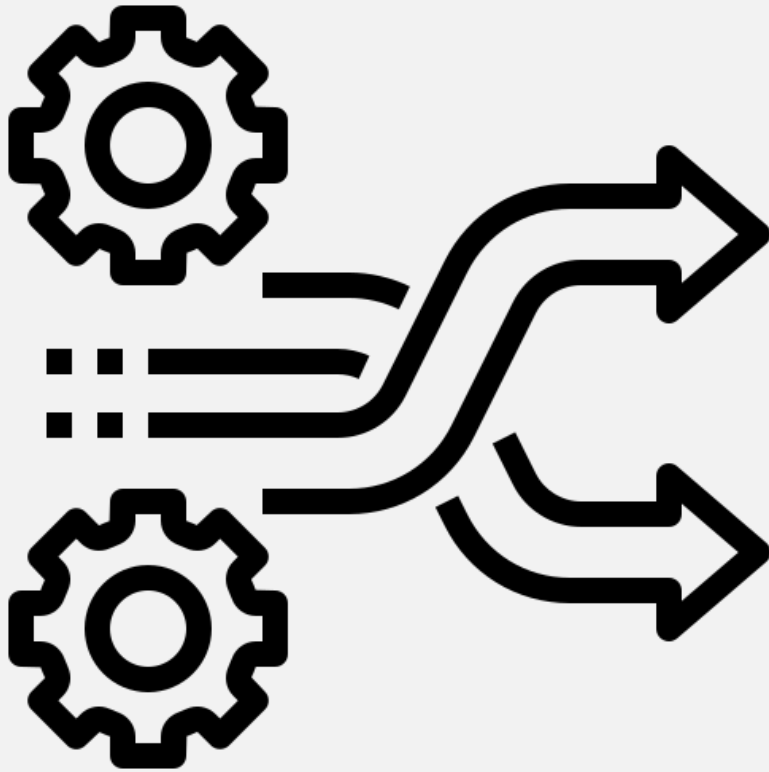
- Aluesuunnittelu ja maankäyttö
- Arkkitehti- ja rakennussuunnittelu ja/tai -konsultointi
- Kiinteistönomistus, -kehitys ja -ylläpito (ml.isännöinti)
- Maisemasuunnittelu ja/tai -konsultointi
- Rakennusmateriaali-, rakennustuoteteollisuus ja talotekniset tuotteet
- Rakennuttaminen ja projektinjohto
- Rakentaminen ja urakointi
- Rakenteisiin tai talotekniikkaan liittyvä suunnittelu ja/tai -konsultointi (mm. rakenne-, infra-, energia-, talo-, vesi-, ympäristö-, liikenne- ja informaatiotekniikka)
- Regulaatio ja kira-alan ohjeistus
- Muut

Mitä kysyimme?

Mitä vastattiin?

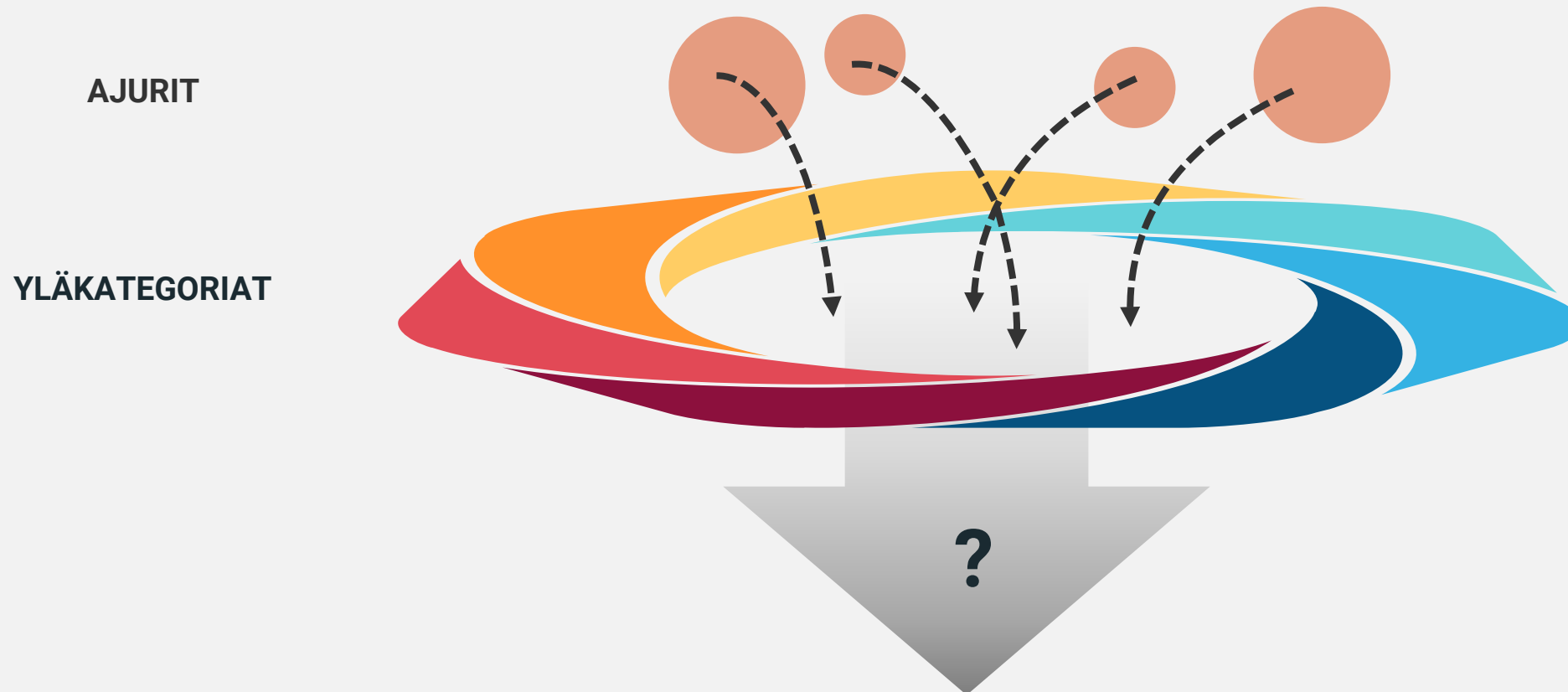

KIRA-alan **muutosilmiöt** – mitä ne ovat?

Kysyimme alan merkittävimmistä muutosilmiöistä, jotka uudistavat alaamme 5-10 vuoden aikana.

Merkittävimmät KIRA-alan muutosilmiöt muuttavat *laajasti ja pitkäkestoisesti* alan toimintatapoja, liiketoimintamalleja sekä digitaalisten ratkaisujen kehittämistä ja käyttöä.

Asiantuntijoille annettiin tehtäväksi kertoa alaa muuttavista ilmiöistä käyttäen pohjana yläkategorioita, jotka perustuvat kirjallisuuden esiin nostamiin keskeisiin alan muutosvoimiin ja -ajureihin.

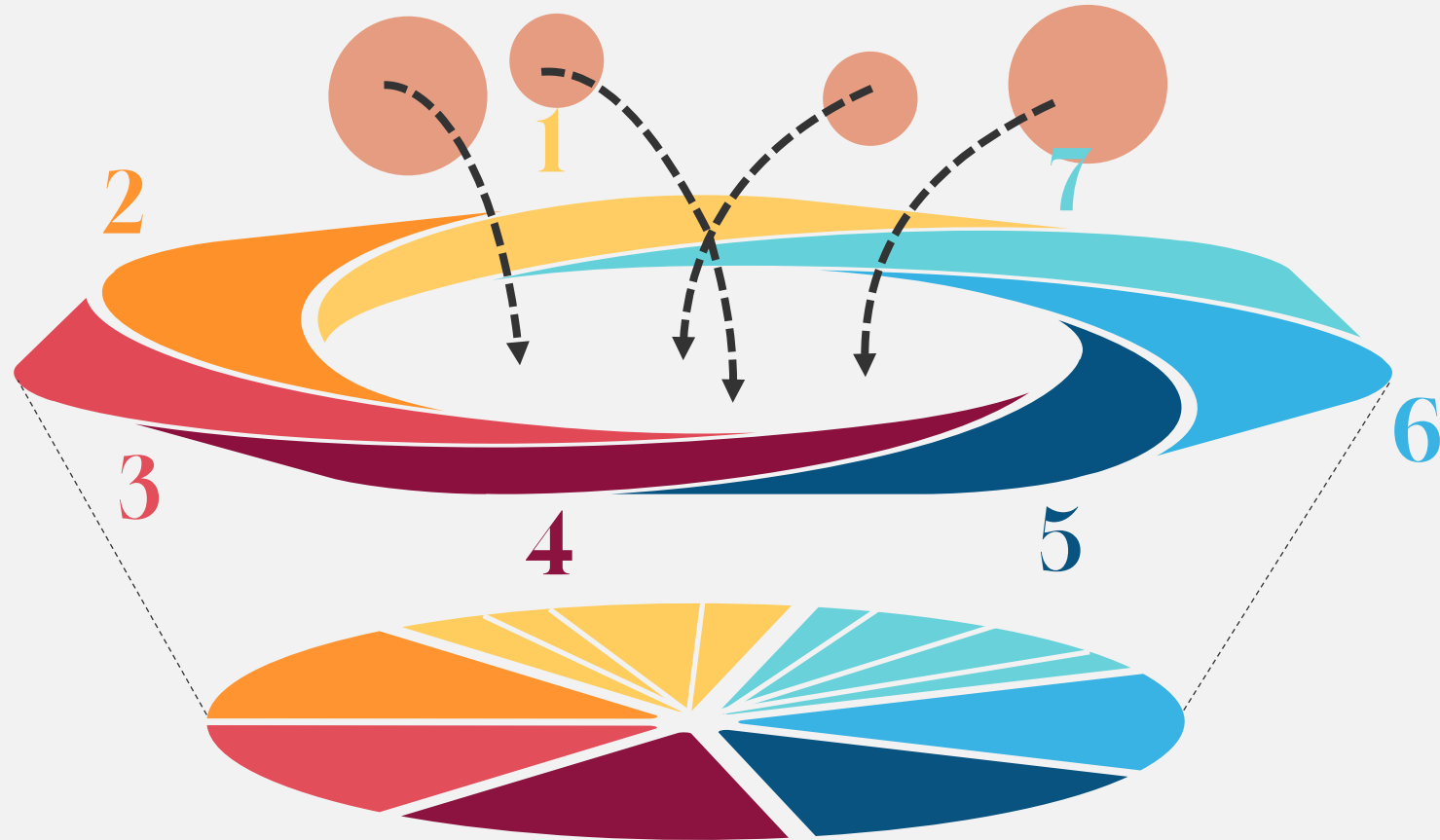
AJURIT

YLÄKATEGORIAT

1. kysely:
MUUTOSILMIÖT

Tulevat kyselyt:
MITEN TAVOITELLUT ILMIÖT
SAADAAN TAVOITTEISTA
TODELLISUUDEKSI?

Prosessit, toimintamallit,
teknologiat, digitaaliset
välineet...

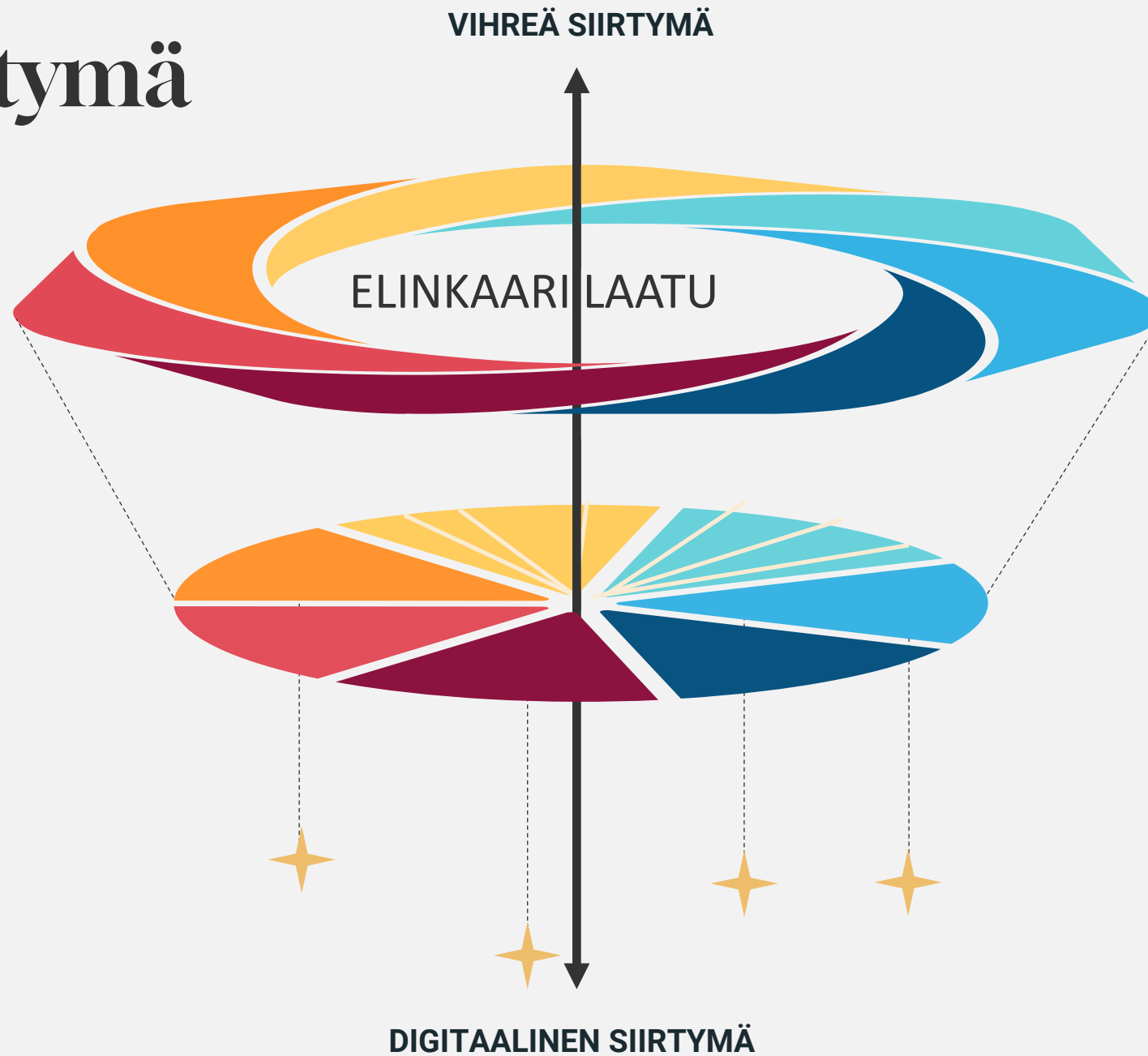

DIGITAALISET VÄLINEET

OSAAMISVAJEEN TÄYTTÖ

TUOTTAVUUTTA PARANTAVAT PROSESSIT

Kaksoissiirtymä

DIGITAALINEN SIIRTYMÄ

**Ilmastokriisi ja
luontokato**

**Resurssien
ylikulutus ja
saatavuusongelmat**

**Vastuullisuuden
vaade ja
kokonaisoptimointi**

**Hyvinvoinnin
haasteet ja
eriarvoistuminen**

Ilmastoposiitiivinen ja vastuullinen

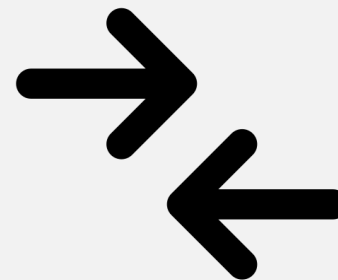
**Viherpesun ehkäisy
on voittoa vaativa
taistelu!**

**Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?**

”Lainsäädäntö, kuten hiilijalanjäljellä ohjaaminen ja viherväittämädirektiivi ohjaavat tarkentuvaan laskentaan ja läpinäkyvyyteen, joka toivottavasti johtaa aidompiin ilmastotekoihin ja väittämiin viherpesun sijaan).”

**Viherpesun ehkäisy
on voittoa vaativa
taistelu!**

**Tiedon saanti ja
laskennan
yhdenmukaisuus
ja vertailtavuus on
aikamme haaste**

**Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?**

”Tarkempaa tietoa vaaditaan rakennusmateriaalien ilmastovaikutuksista sekä tuotannon vastuullisuudesta. Tällä hetkellä alettu vaatia EPD:t, joita ei ole vielä kaikista materiaaleista ja tuotteista saatavilla.”

**Nykyisen
talousmallin
haastaminen**

**Resurssien
ylikulutus ja
saatavuusongelmat**

**Ilmastokriisi ja
luontokato**

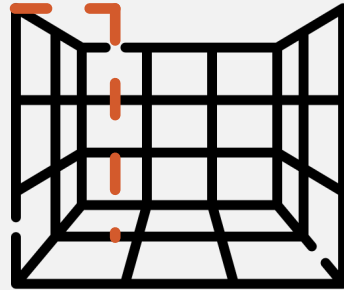
**Teknologiset
innovaatiot ja
digisiirtymä**

Pitkäaikainen ja kiertotaloutta toteuttava

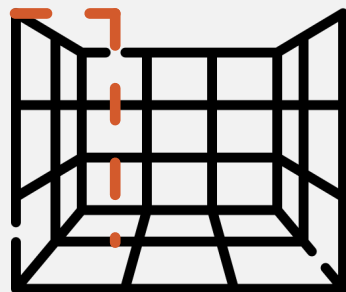
Joustavuus eri
muodoissaan
korostuu, mutta sitä
estää alan nykyiset
käytännöt

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Materiaaliviisaus vaatii eri materiaalien ja rakennusosien elinkaarien erottamista toisistaan. -- Elinkaarien ajattelussa tarvitaan tämänkaltainen *paradigman muutos*, muuten resurssiviisaudessa ei päästä eteenpäin.”

Joustavuus eri muodoissaan korostuu, mutta sitä estää alan nykyiset käytännöt

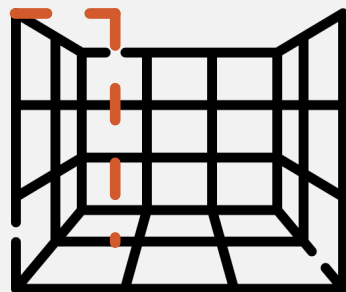

Huoltovarmuus haastaa suunnittelua, mutta myös kiinteistöhuollon ja ylläpidon kompetenssi-vaatimukset kasvavat

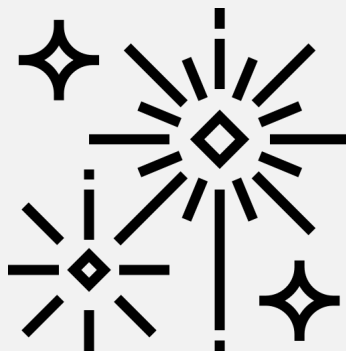
Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Kiinteistönhoidon osaamistason parantamiseen tulee panostaa merkittävästi lähivuosina.”

Joustavuus eri muodoissaan korostuu, mutta sitä estää alan nykyiset käytännöt

Kierrätettävyyden edistäminen vaatii uusia toimintamalleja ja -muotoja

Poimintoja:
Mitä 160 asiantuntijaa vastasivat?

Huoltovarmuus haastaa suunnittelua, mutta myös kiinteistöhuollon ja ylläpidon kompetenssi-vaatimukset kasvavat

Patinan sekä ”epäkohtien” pohdinta tarpeen pitkäikäisyystavoitteissa

**Resurssien
ylikulutus ja
saatavuusongelmat**

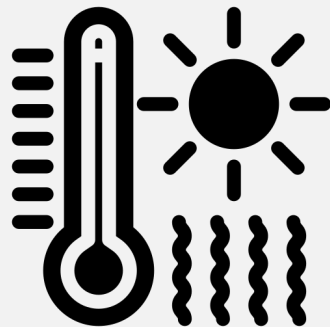
**Geopoliittiset
jännitteet**

**Tartuntataudit
ja pahoinvointi**

**Kaupungistuminen
ja väestön
keskittyminen**

Huoltovarma ja resilienssiä omaava

Varautuminen ja sopeutuminen muuttuvaan ilmastoon ja sään ääri-ilmiöihin on tärkeää

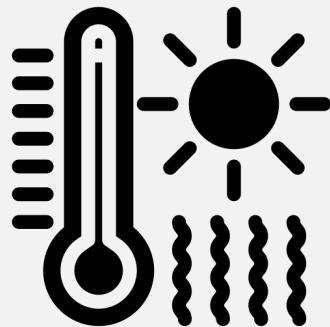
Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Suunnittelussa harvoin arvioitu pitkäaikaisia tai tihevästi toistuvia sään ääri-ilmiöitä.”

”Suomen rakennuskanta - - kestää kyllä (hyvin ylläpidettynä) niitä ”ääri-ilmiöitä” mitä lähiaikoina on oletettavissa.”

Varautuminen ja sopeutuminen muuttuvaan ilmastoon ja sään ääri-ilmiöihin on tärkeää

Ennakointia tarvitaan tauteja, epidemioita ja väestön heikentyvää toimintakykyä vastaan

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Hyvinvoiva monimuotoinen luonto on resilientti ja ihmisen puskuri monia uhkia vastaan.”

**Geopoliittiset
jännitteet**

**Resurssien
ylikulutus ja
saatavuusongelmat**

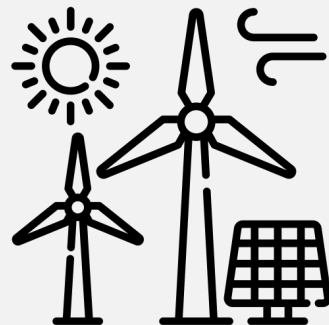
**Ilmastokriisi ja
luontokato**

**Teknologiset
innovaatiot ja
digisiirtymä**

Energia- murrokseen vastaava

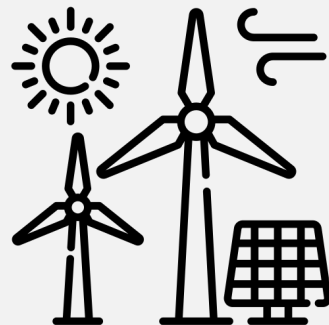
Hajautettu
energiantuotanto:
kaksisuuntaiset
järjestelmät tuovat
verrattomia etuja

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Jatkossa kiinteistöjen energiantarve
kerätään useammasta pienestä lähteestä.”

Hajautettu
energiantuotanto:
kaksisuuntaiset
järjestelmät tuovat
verrattomia etuja

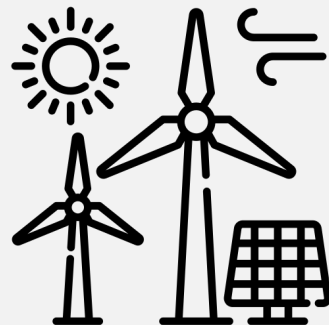

Tilat, rakennukset ja
alueet merkittäviä hiilen
varastoina ja energian
tuottajina

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Lumen sulamisessa vapautuva energia sekä hulevesien energia hyödynnetään rakennusten energianlähteinä.”

Hajautettu
energiantuotanto:
kaksisuuntaiset
järjestelmät tuovat
verrattomia etuja

Tilat, rakennukset ja
alueet merkittäviä hiilen
varastoina ja energian
tuottajina

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Tehokkaampien uusiutuvan energian (esim. jäteveden lämmöntalteenotto, tuulivoima) ja aurinkoenergiaratkaisujen kehittäminen kiinteäksi osaksi rakennuksia.”

Hyvinvoinnin
haasteet ja
eriarvoistuminen

Väestörakenteen
muutos ja
ikäntyvä väestö

Erileistuminen: arvot,
tarpeet ja tavoitteet
muutoksessa

Muuttuvat
asumisen ja
työnteon tavat

Hyvinvointia ja osallisuutta luova

**Oppia menneestä
katsoen tulevaan:
arviointi arvokasta,
kun ympäristö on
rakennettu ja käytössä!**

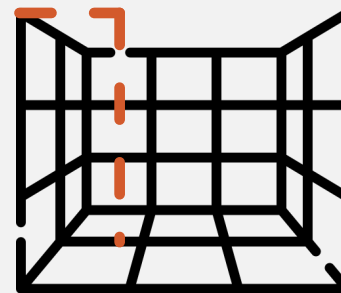
**Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?**

**”Käyttäjäpalautteen kerääminen on nykyisillä
teknisillä välineillä helpompaa ja tarkempaa.”**

**”Nyt tilanne on vähän rikki kun käyttäjät voivat ei-rakentavasti
häiriköidä ilman mitään muuta tavoitteellista toimintaa.”**

Oppia menneestä
katsoen tulevaan:
arviointi arvokasta,
kun ympäristö on
rakennettu ja käytössä!

Joustavuus eri
muodoissaan
korostuu, mutta sitä
estää alan nykyiset
käytännöt

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Käyttäjät ovat asiantuntijoita siihen, mikä toimii tällä hetkellä. Jos taas tilojen käyttöä ajatellaan muuttaa vaikkapa 10 vuoden säteellä, eivät tämän hetken käyttäjät ole sen asiantuntijoita.”

Resurssien
ylikulutus ja
saatavuusongelmat

Ilmastokriisi ja
luontokato

Teknologiset
innovaatiot ja
digisiirtymä

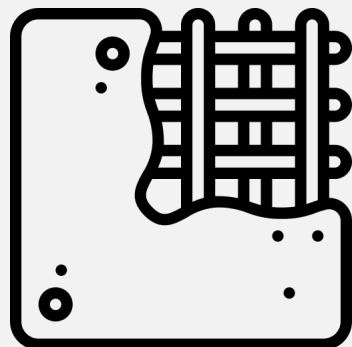
Nykyisen
talousmallin
haastaminen

Materiaali- ja rakenne- ratkaisuiltaan kestävä ja resurssiviisas

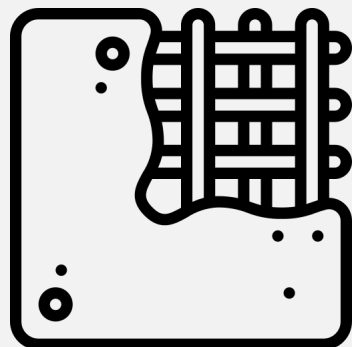
Materiaalien
vähähiilisyiden
kehitys laajasti
esillä

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Tuoteteollisuuden uudet innovaatiot tuotteiden ja valmistustekniikoiden osalta, kuten vähähiilinen betoni.”

Materiaalien
vähähiilisyiden
kehitys laajasti
esillä

*Teknologiasta
vähemmän riippuvainen
rakentaminen ja
massiivirakenteet
kiinnostavat*

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

**”Massiivirakenteet ja muut teknisesti ”yksinkertaiset”
ratkaisut, materiaalien ja resurssien elinkaaren ja
kokonaisekologisuuden tarkempi selvittäminen.”**

**Kaupungistuminen
ja väestön
keskittyminen**

**Ilmastokriisi ja
luontokato**

**Hyvinvoinnin ja
demokratian
haasteet**

**Geopoliittiset
jännitteet**

Älykkäästi tiivis
— *tai väljä*

Kaupunkikontektissa biofiilinen suunnittelu sekä muiden lajien, tulvariskien ja pienilmaston huomioiminen on jo vahvasti alkanut

Liikkumisen ja liikenteen tarve ja muoto sekä yhdyskuntien rakenteet nousevat yhä merkittävämpään arvoon

**Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?**

”Kaupunkiluonnon merkitystä ihmisten hyvinvoinnille aletaan ymmärtää paremmin, sitä opitaan arvostamaan ja mittaamaan tarkemmin ja siihen aletaan panostaa.”

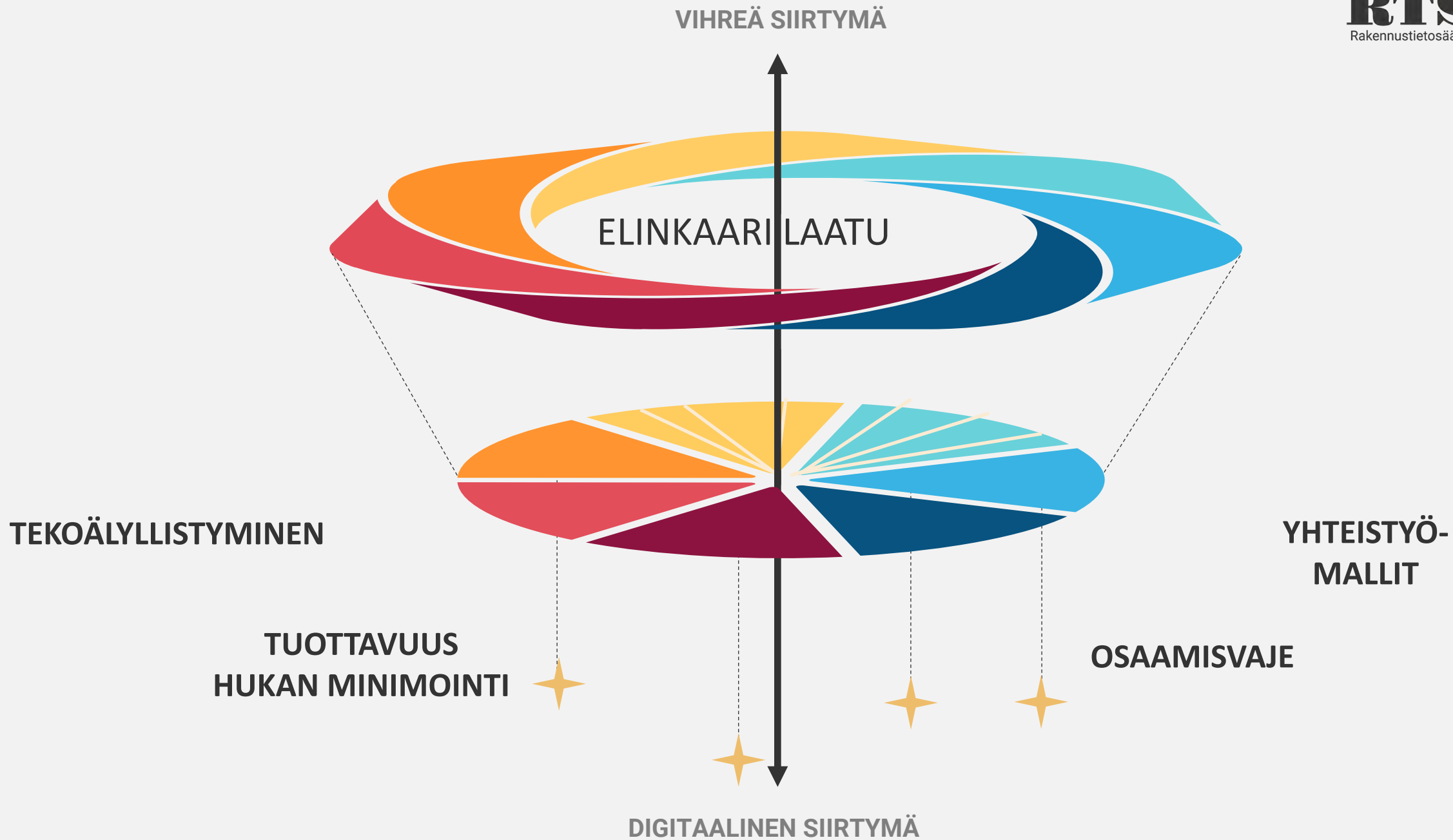
Kaupunkikontektissa biofiilinen suunnittelu sekä muiden lajien, tulvariskien ja pienilmaston huomioiminen on jo vahvasti alkanut

Liikkumisen ja liikenteen tarve ja muoto sekä yhdyskuntien rakenteet nousevat yhä merkittävämpään arvoon

Poimintoja:
Mitä 160
asiantuntijaa
vastasivat?

”Biodiversiteetin ylläpitämisen ja parantamisen vaatimus nostaa esiin tarpeen yhdistää tiivistäminen ja biodeversiteetistä huolehtiminen. Ylätasolla helppo todeta, mutta aiheuttaa konkreettisia käytännön vaikeasti ratkaistavia suunnitteluongelmia.”

”On nurinkurista, että laatu olisi jonkinlainen tulevaisuuden ”ilmiö”, mutta laadun on korostuttava tulevaisuuden suunnittelussa ja rakentamisessa.”

”Kokonaisresilienssin kannalta on perusteltua esittää yksinkertaisia ja perinteisiä ratkaisuja - -
Aihepiiri tulee jakamaan KIRA -alaa merkittävästi.”

**Ilmastopositiivinen
ja vastuullinen**

**Kiertotaloutta
toteuttava**

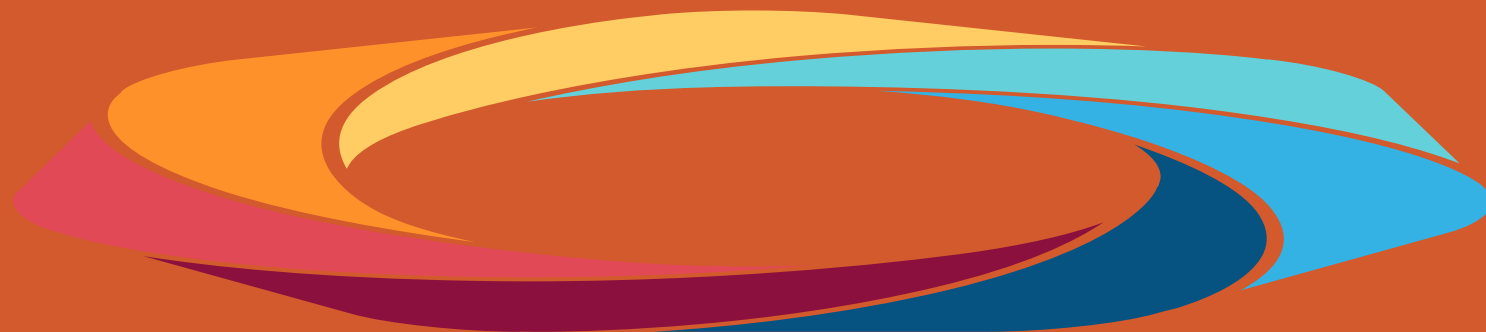
**Hyvinvointia ja
osallisuutta luova**

Älykkäästi tiivis

**Huoltovarma ja
resilienssiä omaava**

**Energiamurrokseen
vastaava**

**Materiaali- ja rakenne-
ratkaisuiltaan
resurssiviisas**

**”Valitettavasti mitään noista
kuvassa esitetyistä asioista ei
etene vapaaehtoisesti ainakaan
nykyisessä taloustilanteessa,
ainoastaan pakolla.”**

”Miten edistetään
toimintatapoja, jolla saadaan
’vähemmällä enemmän’?”

”Saamme paremmin huomioitua erilaiset muutosajurit, vastuullisuuden ja laadun parantamisen näkökohdat nousemalla siiloista.”

”Yhteistoiminnan parantaminen sekä alan sisällä että sen ulkopuolella.”

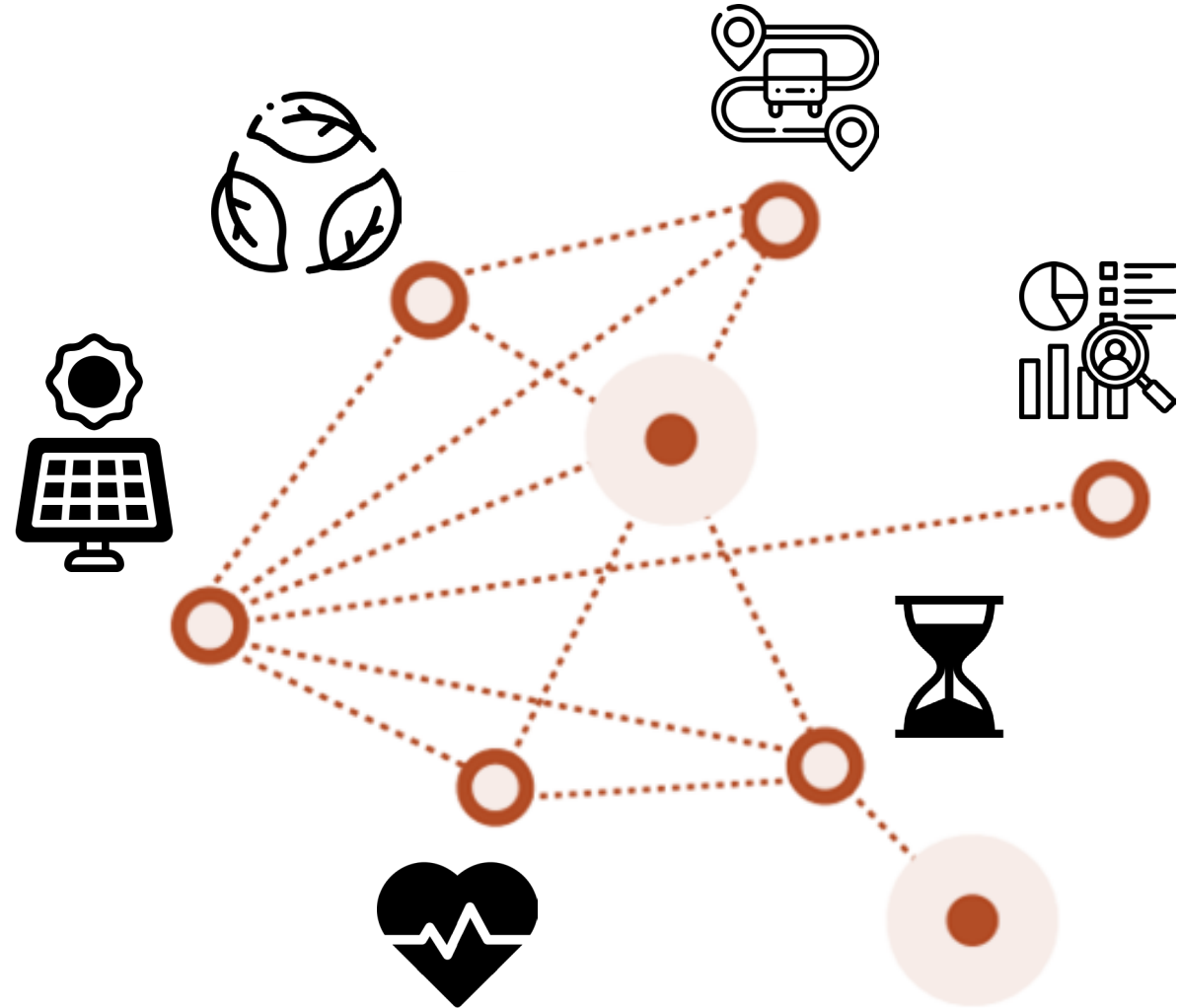

Ilmiöverkosto

- Muodostamme parhaillamme **Ilmiöverkosta**, joka koostaa aiheet yhteen ja tarjoaa tilannekuvan ja parhaat lisätiedon lähteet esiin nousseista aiheista.

Yhteistyössä verkostojemme kanssa:
Yhdistämme ilmiöt kokonaisuudeksi!

Rakennetun ympäristön muutosajureista ilmiöihin

Sini Saarimaa

Tutkimusjohtaja, innovaatiotoiminta
Rakennustietosäätiö RTS sr